

dr hab. Mariusz Drzewicki, prof. AM
Dziedzina – sztuki muzyczne
Dyscyplina – instrumentalistyka

Łódź, dnia 27 sierpnia 2019 r.

Recenzja pracy doktorskiej mgr Tian Li

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu, Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 12 marca 2019 roku na podstawie Uchwały z dnia 4 marca 2019 roku. Zlecenie zostało podjęte na podstawie Ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, (Dz. U. Nr 65, poz. 595 wraz ze zmianami Dz. U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz. 1365, art. 14 ust. 2 pkt. 2.)

Dotyczy:

Uchwała Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu z dnia 4 marca 2019 roku w sprawie:

- wszczęcia na wniosek mgr Tian Li przewodu doktorskiego w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Uchwała Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu z dnia 4 marca 2019 roku w sprawie:

- wyznaczenia recenzenta

W świetle Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595, ze zmianami Dz. U. nr 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 r., tekst jednolity art. 6 ust. 1 - 3) Rada Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka. Do nadesłanego mi przez Przewodniczącą Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Poznaniu, Dziekana, prof. dr hab. Alicję Kledzik pisma z dnia 12 marca 2019 roku, informującego o wszczęciu 4 marca 2019 roku przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mej osoby na recenzenta pracy doktorskiej pani **mgr Tian Li p.t. „ Archetyp dziewiętnastowiecznej transkrypcji fortepianowej na przykładzie wybranych pieśni Franciszka Schuberta w transkrypcji Franciszka Liszta”** została dołączona stosowna dokumentacja.

Niniejszym stwierdzam, że w świetle Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku art. 14 ust.2 pkt. 2, Rada Wydziału Instrumentalnego podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka oraz wyznaczeniu mej osoby na recenzenta pracy doktorskiej pani mgr Tian Li.

Podstawowe dane o Kandydacie:

Mgr Tian Li edukację muzyczną rozpoczęła w Chinach w wieku lat sześciu. Od roku 2005 uczyła się w Szkole talentów przy Konserwatorium Muzycznym w Wuhan.

W roku 2010 rozpoczęła naukę w Polsce, w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej II stopnia im. J. Kaliszewskiej w Poznaniu, w klasie prof. dr hab. Alicji Kledzik.

W 2012 roku rozpoczęła studia licencjackie w Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu. (dyplom w klasie fortepianu prof. dr hab. Alicji Kledzik)

Studia magisterskie ukończyła w Wiedniu na tamtejszym Universität für Musik und Darstellende Kunst w klasie prof. Martina Hughesa.

W 2017 roku rozpoczęła studia doktoranckie w Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu w klasie prof. dr hab. Alicji Kledzik. Równolegle rozpoczęła pracę w Akademii w ramach godzin zleconych.

Doktorantka może pochwalić się wieloma nagrodami i wyróżnieniami na konkursach pianistycznych:

- I nagroda na w „Poetry” Cup Piano Competition w Henan (Chiny 2005)
- III nagroda na Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym „Ameri-China” dla Młodych Pianistów
- IV miejsce na Konkursie o Stypendium Yamaha (Chiny-Wuhan, 2009)
- I nagroda na XXI Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym „Cita di Barletta” (Włochy, 2011)
- Dyplom honorowy na III Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. Haliny Czerny-Stefańskiej w Poznaniu (2014)
- wyróżnienie na X Międzynarodowym Konkursie Młodych Pianistów „Artur Rubinstein in memoriam” w Bydgoszczy (2014)

Pianistka występowała na licznych koncertach w Chinach, Polsce i Austrii.

Ocena pracy doktorskiej

Przesłana do oceny praca doktorska p.t. „**Archetyp dziewiętnastowiecznej transkrypcji fortepianowej na przykładzie wybranych pieśni Franciszka Schuberta w transkrypcji Franciszka Liszta**” mgr Tian Li składa się z dzieła w postaci rejestracji dźwiękowej dziesięciu wybranych pieśni Franciszka Schuberta w transkrypcji Franciszka Liszta oraz części opisowej w formie dysertacji.

Nagranie zarejestrowano w Auli Nova Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu w dniu 3 kwietnia 2019 r. Reżyserem nagrania był dr Michał Garstecki.

Na płycie CD znalazły się następujące kompozycje:

1. *Der Wanderer*
2. *Ave Maria*
3. *Rastlose Liebe*
4. *Die Forelle*
5. *Auf dem Wasser zu singen*
6. *In der Ferne*
7. *Gretchen am Spinnrade*
8. *Mädchens Klage*
9. *Ständchen*

10. *Erlkönig*

Wybierając do nagrania powyższy repertuar doktorantka zawiesiła sobie poprzeczkę bardzo wysoko, tak ze względu na skalę trudności wykonawczych jak i nieuniknione porównania do już istniejących wybitnych rejestracji tego materiału, dokonanych przez wielu znakomitych pianistów. Oceniając całość nagrania należy stwierdzić, iż doktorantce udało się sprostać postawionemu zadaniu. Gra mgr Tian Li jest precyzyjna i zróżnicowana pod względem dynamicznym, artykulacyjnym, kolorystycznym i agogicznym. Również charakter poszczególnych transkrypcji został odczytany właściwie i tak też w nagraniu oddany.

Doktorantka bardzo dobrze operuje czasem muzycznym dzięki czemu słychać przestrzeń dla wybrzmiewania frazy, jak to ma miejsce chociażby w *Ave Maria*. Bardzo ładnie została tu skonstruowana gradacja dynamiczna w kolejnych wariantach ukazujących melodię. Dobre słyszenie planów dźwiękowych i ich proporcji nadało wykonaniu wspomnianej powyżej przestrzenności.

Równie ładnie zabrzmiała transkrypcja *Ständchen* emanująca spokojem i wokalnym prowadzeniem fortepianowej frazy. W obu wspomnianych utworach słychać doświadczenia doktorantki jako pianistki-kameralistki.

Auf dem Wasser zu singen i *Gretchen am Spinnrade* to utwory opierające się na rytmicznym ostinato będącym bazą dla rozwoju muzycznej narracji. Wyzwaniem jest tu prowadzenie wokalnejszej linii melodycznej na tle falującego akompaniamentu. Pianistce taki efekt udało się w dużej mierze uzyskać. Niekiedy jak przypuszczam za sprawą realizacji nagrania, w rejestrze dyszkantowym dźwięki brzmią dość płasko.

Każdy pianista który wykonywał lisztowskie opracowanie *Die Forelle* zdaje sobie sprawę z jak niewygodnymi manualnie strukturami dźwiękowymi przychodzi się tu mierzyć. Giętkie prowadzenie melodii umiejscowionej pomiędzy oplatającym ją akompaniamentem absorbującym trzeci, czwarty i piąty palec jest nie lada wyzwaniem. Dodatkową trudność stanowi podział dźwięków melodii pomiędzy obie ręce, niełatwiającą budowania ciągłości frazy.

Spośród nagranych na płycie transkrypcji ta interpretacja podoba mi się najmniej ze względu na zbyt mały nacisk położony na wdzięk schubertowskiego tematu. Również fortepianowej wirtuozerii w moim przekonaniu brakuje większego blasku w oparciu o kontrasty dynamiczne, artykulacyjne i barwowe.

Wieńczący płytę *Erlkönig* to utwór będący dramatycznym obrazem, który muzyka Franciszka Schuberta wizualizuje w zupełnie niezwykły sposób. Zarysowanie trzech odmiennych charakterów postaci (ojca, syna i króla elfów) w oparciu o zróżnicowane plany dźwiękowe to trudne zadanie stojące przed wykonawcą ze względu na specyficzną fakturę utworu opartą na repetycjach i pochodach oktawowych. Doceniając precyzję gry doktorantki uważam, iż większy akcent należało położyć na dramatyzm dzieła i większe napięcie emocjonalne we fragmentach *appassionato* (szczególnie w crescendo pochodów oktawowych na początku utworu) jak również kontrast dynamiczny i barwowy w partiach *Króla Elfów* oznaczonych dynamiką *piano* i *pianissimo*.

Pomimo tych drobnych zastrzeżeń stwierdzam, iż dzieło zostało wykonane profesjonalnie z artystycznym wyrazem i zasługuje na bardzo dobrą ocenę.

Zapoznanie się z częścią opisową pracy doktorskiej mgr Tian Li sprawiło mi wiele satysfakcji. Zarówno zawartość merytoryczna jak i bardzo dobra strona stylistyczna dysertacji zasługują na pochwały i uznanie. Bogaty język doktorantki, który pozwala wyrażać treści w niebanalny sposób jest wartością samą w sobie. Wywody są logiczne, klarowne i nie budzą jakiegokolwiek wątpliwości. Struktura opisu dzieła jest prawidłowa i zawiera wszystkie elementy właściwe tego typu pracom. Doktorantka podzieliła opis dzieła na dwa rozdziały zawierające szereg podrozdziałów.

W rozdziale pierwszym znalazły się bardzo ciekawe rozważania nad definicją transkrypcji, parafrazy i aranżacji, oparte na różnych klasyfikacjach muzykologicznych. Uważam to za działanie bardzo celowe w kontekście późniejszych analiz zarejestrowanych na płycie transkrypcji.

W kolejnych podrozdziałach mgr Tian Li dokonuje podziału transkrypcji na poszczególne typy. Ramy takiej klasyfikacji wiąże z czasem powstania utworu, stylem autora oraz źródłami inspiracji. Zarysowanie kontekstu historycznego i stylistycznego epoki romantyzmu i pianistyki tamtego okresu, ze stylem brillant na czele, służy do umiejscowienia na tym tle sylwetek dwóch wielkich kompozytorów - Franciszka Schuberta i Franciszka Liszta. Podrozdziały przedstawiające biografie obu wielkich twórców nie są oparte na „suchych” encyklopedycznych informacjach, ale odnoszą się do problematyki pracy doktorskiej czyli pieśni i jej transkrypcji. Za istotne uważam zaznaczenie specyfiki XIX-wiecznych występów scenicznych, w dużej mierze opartych na sztuce improwizacji, która stanowi jedną z ważnych podstaw tworzenia fortepianowej transkrypcji i parafrazy.

Ku mojej satysfakcji znalazły się tu także odniesienia do rozwoju konstrukcji fortepianu w XIX wieku oraz jego wpływu na wykonawstwo i kompozycję.

W rozdziale drugim doktorantka poddaje analizie zarejestrowane na płycie CD transkrypcje. Jest to analiza wielopłaszczyznowa, obejmująca wykazanie struktury zarówno oryginału jak i transkrypcji, różnic fakturalnych oraz środków użytych przez obu kompozytorów dla uzyskania określonego efektu artystycznego. Pochwalić należy wnikliwość doktorantki w ukazaniu korespondencji między oryginałem a transkrypcją oraz spojrzenie na realne problemy wykonawcze z punktu widzenia pianisty-praktyka. Takie podejście utwierdza mnie w przekonaniu o celowości przeprowadzenia takiej analizy, której nadrzędnym celem jest budowanie świadomości wykonawczej.

Podoba mi się zamieszczenie oryginalnego tekstu każdej pieśni w wersji oryginalnej i polskim tłumaczeniu, który staje się niejako programem każdej z transkrypcji.

Do szeregu pochwał, które wyraziłem muszę dodać małe zastrzeżenie co do używania, a raczej nadużywania przez doktorantkę dwukropka (w miejscach nieodpowiednich str.19,22,24) oraz użycia formy liczebnika dwa (str.26 „dwoma symfoniami, dwoma mszami” zamiast „dwoma symfoniami, dwiema mszami”)

Nie udało uniknąć się przypadkowych drobnych błędów literowych w tytułach utworów na str. 3 (poz. nr 5 i poz.nr 9), których doktorantka już na stronie szóstej nie powtarza.

Sformułowanie „...transkrypcje popełniał także Mozart...” jest kolokwializmem, który nie powinien znaleźć się w tego typu pracy.

Pomijając te drobne zastrzeżenia natury edytorskiej i językowej, opis pod względem merytorycznym robi bardzo dobre wrażenie i zasługuje na wysoką ocenę.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z przedstawioną do oceny pracą doktorską mgr Tian Li p.t. „ **Archetyp dziewiętnastowiecznej transkrypcji fortepianowej na przykładzie wybranych pieśni Franciszka Schuberta w transkrypcji Franciszka Liszta**” stwierdzam, iż doktorantka przedstawiła dzieło wartościowe, na wysokim poziomie artystycznym i wykonawczym. Tym samym spełniła wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku oraz z dnia 03.10.2014 roku (Dz.U. z 2014 poz.1383) (z późniejszymi zmianami).

Stawiam wniosek o jej przyjęcie

dr hab. Mariusz Drzewicki, prof. AM